

JOHN RONALD REUEL TOLKIEN

Ročníková práce

Školní rok **2018 / 2019**

Autor: Vojtěch Štrajt, 9. B

Konzultant: Mgr. Martin Janák

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem ročníkovou práci zpracoval samostatně a použil jen prameny uvedené v seznamu literatury.

Ve Sloupě 25.5. 2019

Vojtěch Štrajt

Poděkování

Na tomto místě bych rád poděkoval konzultantovi mé práci Mgr. Martinu Janákovi za ochotnou pomoc a cenné rady při vypracovávání ročníkové práce.

Obsah

Úvod	5
Život.....	6
Dětství	6
Dospělost.....	7
.....	8
Dílo	8
Knihy.....	8
Básně	10
Klub Inklings	11
.....	12
Práce s jazyky.....	12
Inspirace	13
Závěr	14
Resume	14
Odkazy	15
Z internetu	15
Seznam použité literatury	15

Úvod

Jako téma mé ročníkové práce jsem si vybral život a dílo britského spisovatele Johna Ronalda Reuela Tolkiena. Toto téma jsem si vybral, protože díky jeho knihám jsem poznal můj vkus pro knihy. Je to podle mě jeden z nejvlivnějších a celkově nejoblíbenějších autorů knih vůbec. Také důvodem, proč jsem si toto téma vybral, je to, že bez jeho knih bych ztratil část dětství. Díky němu mám teď obrovskou fantazii a představivost.

Život

Dětství

John Ronald Reuel Tolkien, se narodil 3. ledna 1892 v Bloemfonteinu, hlavním městem Oranžského svobodného státu. Měl bratra Hilaryho Arthura Reuela, který byl o dva roky mladší než on. Ve věku tří let spolu s matkou a bratrem Hilarym odjíždí do Anglie kvůli africkému podnebí. S matkou a Hilarym bydlel u příbuzných na farmě a poté u jeho babičky v Birminghamu. V tuto dobu v Africe umírá jeho otec na krvácení do mozku. Poté se zbytek rodiny stěhuje do Sarehole, vesnice poblíž Birminghamu. Tolkien tam se svým bratrem prozkoumává starý mlýn a močál v Moseley. Toto období jeho dětství zřejmě ovlivnilo jeho tvorbu.

Jejich matka Mabel učila své syny doma. Tolkiena od dětství bavily jazyky, a proto ho matka začala ve čtyřech letech učit základy latiny. Poté krátce navštěvoval školu svatého Filipa, absolvoval Školu krále Edwarda v Birminghamu i Exeterskou kolej v Oxfordu. V roce 1900 jeho matka přestoupila na katolickou církev a o čtyři roky umírá na cukrovku.

Tento zážitek byl pro Tolkiena tak silný, že se rozhodl, že také přestoupí na katolickou církev.

Od roku 1904 byl vychováván knězem Francisem Xavierem Morganem z birminghamské Oratoře, jemuž matka své syny před smrtí svěřila s prosbou, aby jim poskytl dobrou katolickou výchovu. Kousek od místa, kde s bratrem bydlel, stála 29 metrů vysoká věž jménem Perrott's Folly a blízko ní další, o kousek menší viktoriánská věž, která byla část edgbastonské vodárny. Tyto věže se později odrazily v trilogii Pán Prstenů jako

Věž

Obrázek 1 Tolkien ve věku 14 let

<http://4.bp.blogspot.com/-Z5hmloljcwU/VokHfKKJa1I/AAAAAAAYhk/y7fhPURwgNo/s1600/jrrt%2Byoung.jpg>

Obrázek 2 Edith Brattová

<https://www.imdb.com/name/nm1513425/mediaviewer/rm1341608704>

Orthanc a věž Barad-dûr. V 16 letech se zamiloval do Edith Brattové, s kterou se ve věku 24 let oženil. Edith pro něj zůstala po zbytek života jeho jedinou láskou.

Tolkienův vztah k Edith byl i předlohou pro vztah člověka Berena a elfky Lúthien.

Dospělost

Roku 1911 začal studovat na Oxfordské univerzitě, v únoru 1913 absolvoval zkoušky Honour Moderations, dosáhl sice jen hodnocení druhé třídy, ale jeho práce ze srovnávací filologie byla ohodnocena jako bezchybná. Přešel tedy na studium anglistiky a roku 1915 dosáhl akademického titulu první třídy. Byla první světová válka a Tolkien dobrovolně vstoupil do armády. Roku 1916 se účastnil bitvy na Sommě, kde se nakazil zákopovou horečkou, byl repatriován (převezen zpět do Anglie) a strávil pak většinu roku 1917 v nemocnici. Právě zde začal psát knihu jménem *Knihy ztracených příběhů*, která byla sbírkou pohádek inspirovaných severskou mytologií. Kvůli zdraví se do války nevrátil a působil jako důstojník v zázemí a byl povýšen na poručíka. Po válce začal pracovat na Novoanglickém slovníku, poté se v roce 1920 přestěhoval do Leedsu, kde na tamní univerzitě dosáhl titulu profesora a roku 1925 se vrátil do Oxfordu, kde byl jmenován profesorem anglosaštiny.

Roku 1945 se na Mertonově koleji v Oxfordu stal profesorem anglického jazyka a literatury a zůstal zde až do svého odchodu do důchodu v roce 1959. V tomto období se za účelem toho, aby měl více klidu, se odstěhoval do Bournemouthu na jižním pobřeží Anglie. V tuto dobu byl již poměrně známým spisovatelem.

Tolkien a Edith měli spolu čtyři děti, které pojmenovali John Francis Reuel, Michael Hilary Reuel, Christopher John Reuel a Priscilla Anne Reuel. Tolkien byl jako otec velmi laskavý, chápavý a mezi projevy lásky, za které se nikdy nestyděl, patří pohádkové příběhy s ilustracemi, které pro své děti vytvářel, jako například dobrodružství psíka Rovera, dobrodružství Toma Bombadila, příběh o Sedlákovi Jiljím z Oujezda (v originále *Farmer Giles of Ham*) a každoroční dopisy od vánočního dědečka, které psal vždy dětem o Vánocích roztřepaným písmem. Všechny tyto příběhy byly následně vydány coby pohádkové příběhy.

Dne 29. listopadu 1971 umírá jeho žena Edith, Tolkien se stěhuje zpět do Oxfordu, kde mu byl udělen královnou Alžbětou II. Řád britského impéria a Oxfordská univerzita mu udělila čestný doktorát z literatury. Necelé dva roky na to, 2. září 1973

Obrázek 3 Tolkien ve věku 24 let

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/b/b4/Tolkien_1916.jpg

Tolkien ve věku 81 let umírá v důsledku zápalu plic. Je pohřben na hřbitově Wolvecote ve společném hrobě s jeho manželkou. Na náhrobku jsou i vytesána jména Berena a Lúthien.

Obrázek 4 Tolkien s dýmkou

<https://www.imdb.com/name/nm0866058/mediaviewer/rm3760261120>

Dílo

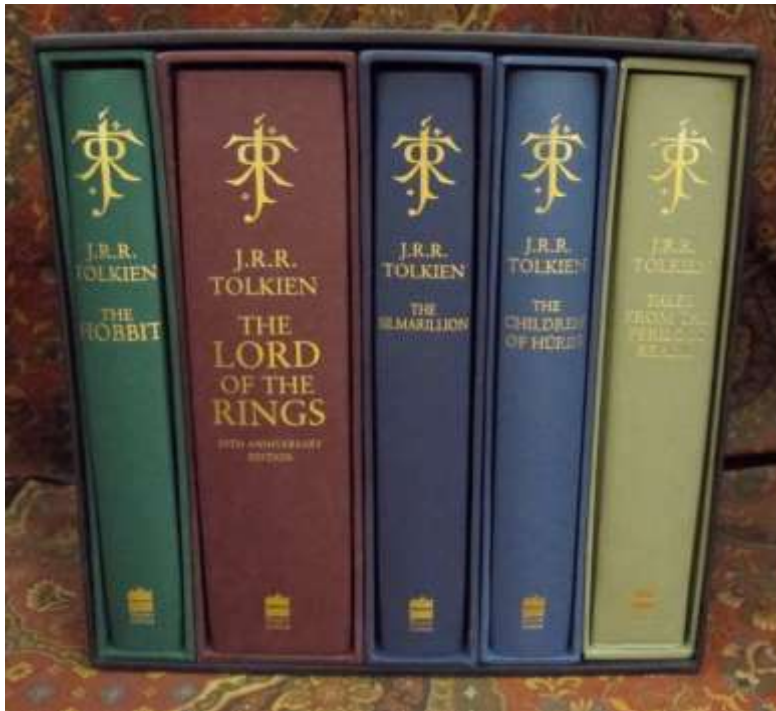
Knihy

Tolkien původně vymýšlel pro svoje děti příběhy, aby je pobavil, později začal psát každé Vánoce dětem dopisy Vánočního dědečka. Poté z těchto dopisů vydal krátkou knihu Dopisy Dědy Mráze (The Father Christmas Letters). Tolkien také napsal pro své děti knihu Hobit, kterou ale roku 1937 na naléhání jednoho ze svých studentů vydal. Kniha se začala prodávat, začali ji číst i dospělí a tak Tolkiena nakladatelství Allen & Unwin požádalo o pokračování. Od té doby začal Tolkien psát jeho nejznámější román – Pán prstenů. Kniha vyšla ve třech svazcích i přes to, že si to

takto Tolkien nepřál. Původním plánem Tolkiena bylo knihu vydat jako knihu jedinou, jenže bylo po válce a těžko se sháněl papír (kniha by měla přes 1000 stran) a proto musel podstoupit variantě, kdy knihu vydali ve třech svazcích. Tolkien nikdy nesouhlasil s názvy jednotlivých knih. Podle Tolkiena totiž názvy Dvě věže a Návrat krále až moc prozrazují děj. Když začal Tolkien Pána prstenů psát, psal ho jako pohádku pro děti. Když ale postupoval v knize dál, začala se stávat tajemnější a začala se stávat méně pohádkou. Pohádkou pro některé ale nadále zůstala a Tolkien díky této knize doplnil mnoho zajímavostí do světa Středozemě, který díky těmto knihám stvořil. Tolkien byl profesionální lingvista a mnoho jmen do knihy převzal ze severské mytologie, hlavně pak z básně Völuspá (Vědmina věštba), eposu Edda a některé zápletky (hobit – zloděj v Ereboru) z básně Béowulf. Tolkien poté na toto téma vydal několik vědeckých prací.

Tolkien pracoval na historii Středozemě až do své smrti. S dokončením díla mu pomáhal jeho syn Christopher, který čtyři roky po smrti svého otce vydal knihu Silmarillion, ve které jsou příběhy z historie Středozemě. Následující roky postupně vydal sebrané spisy jeho otce pod tituly jako Historie Středozemě (The History of Middle-earth), nebo Nedokončené příběhy (Unfinished tales).

Christopher nadále sbíral otcovy teorie a přetvářel je na knihy. Christopher také tvrdí, že jedna kapitola v Hobitovi byla plná nesrovnalostí, proto ji musel do dalšího vydání přepsat.

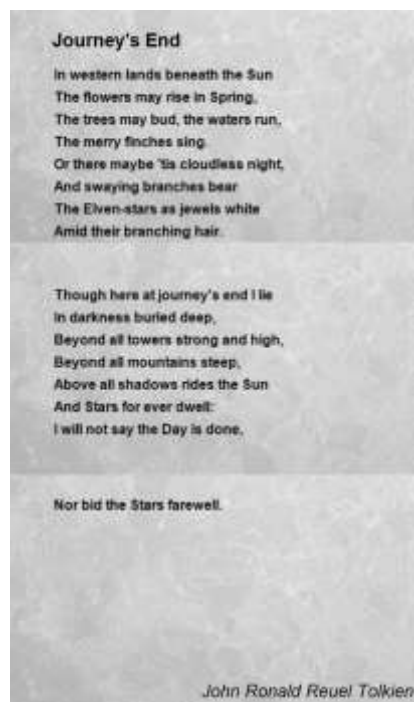
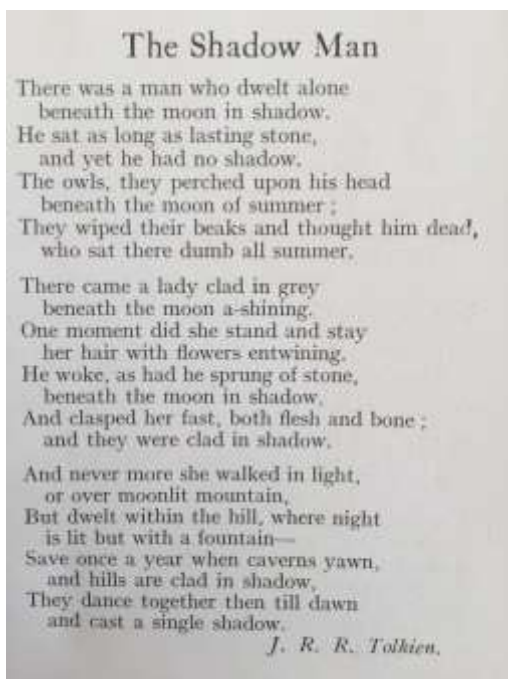

Obrázek 5, Tolkienovy nejznámější knihy

https://www.tolkienbookshelf.com/pictures/001955_1.JPG?v=1534868005

Básně

Tolkien psal také básně. Roku 1939 napsal sbírku básní jménem Písně pro filology (Songs for the Philologists), báseň Sir Gawain a Zelený rytíř (Sir Gawain and the Green Knight) a o několik let později báseň Sir Orfeo, která byla rekonstrukcí staroanglické básně. Roku 1953 vydává báseň jménem Návrat Beorhnotha, syna Beorhthelma (The Homecoming of Beorhnoth, Beorhthelm's son). Jedna z nejzajímavějších básní se jmenuje Namárië, která se objevuje v knize Pán prstenů a je celá zapsána v Quenijštině. Tolkienovi zabralo napsání této básně několik týdnů, protože musel ve svém fiktivním jazyku hledat co nejlepší rýmy.

Obrázek 6,7 Ukázky Tolkienových básní

<http://tolkien.cz/wp-content/2017/10/basne3.jpg>

https://www.poemhunter.com/i/poem_images/397/journey-s-end.jpg

Klub Inklings

Tolkien spolu s dalšími významnými spisovateli, včetně C. S. Lewise, se scházeli v Oxfordské hospodě The Eagle and Child (v Oxfordu běžně nazývané Bird and Baby). Scházeli se coby neoficiální literární klub nazývaný Inklings, kde spolu v hospodě četli knihy, diskutovali o psaní knih a bavili se čtením romantické prózy irské spisovatelky Amandy McKittrick Rosové, která byla známá "přeplácáním" stylem psaní. Členové Inklings se navzájem podporovali při psaní a právě tento klub pomohl vzniku Tolkienových děl jako například Hobit, či Pán prstenů. Všichni členové Inklings psali fantasy žánr a zapříčinili rozšíření tohoto žánru do světa. Do této doby byla fantasy v podobě pohádek a pověstí, ale Tolkien a Inklings začali tyto příběhy upravovat, formulovat do jiných podob a tím vznikl tento žánr.

Obrázek 8 Hospoda The Eagle and Child, kde se Inklings scházeli

[https://commons.wikimedia.org/wiki/John_Ronald_Reuel_Tolkien#/media/File:Eagle_and_Child_\(interior\).jpg](https://commons.wikimedia.org/wiki/John_Ronald_Reuel_Tolkien#/media/File:Eagle_and_Child_(interior).jpg)

Obrázek 9 Členové klubu Inklings

https://www.commonwealmagazine.org/sites/default/files/styles/article_full/public/PicMonkey%20Collage.jpg?itok=aZesnOT8

Práce s jazyky

Filologie neboli věda o jazycích byla Tolkienovou vášní. Tolkien během psaní Pána prstenů vymyslel téměř 15 jazyků. K nejznámějším z nich patří dva elfské jazyky – sindarština a quenijština.

Tolkien se inspiroval mnoha evropskými jazyky např. finštinou, galštinou, velštinou, anglosaštinou, starou severštinou, francouzštinou, španělštinou, italštinou a baltskými a slovanskými jazyky. Další známé Tolkienovy jazyky jsou např. Enština, Černá řeč Mordoru a Khuzdûl.

Obrázek 10 Nápis na Prstenu moci psaný Černou řečí Mordoru

https://cs.wikipedia.org/wiki/%C4%8Cern%C3%A1_%C5%99e%C4%8D#/media/File:One_Ring_inscription.svg

Inspirace

Tolkienovým hlavním zdrojem inspirace byly legendy, příběhy, Bible a vlastní zážitky. Postavy z jeho příběhů v sobě odrážejí postavy z legend jako například již zmiňovaný Béowulf nebo některé biblické postavy. Nejlepším příkladem je Frodo, či Galadriel. Galadriel je obrazem Marie, matky Ježíše. V Pánovi prstenů se potkávají a Galadriel ho povzbuzuje na cestě dál. Sama tím riskuje, protože musí odolat síle Prstenu. Dalším příkladem je Frodo, který se coby nejmenší stvoření, které ve Středozemi naleznete, musí postavit zlu. On, který nikdy nebojoval a necestoval takovou dálku, se musí vydat na nebezpečnou cestu, při které získává přátele, zastánce, takzvané Společenstvo. Ježíš, syn člověka, se musí vydat utkat se zlem a spasit svět. Záporný obraz z Bible je Sauron. Obří oko bez víčka umístěné na věži Barad-dûr, které vše vidí a vše sleduje. Víčko nemá, protože zlo nikdy nespí. Oko nemrká, aby vidělo vše. Sauron je jako Satan. V knize Silmarillion se píše příběh o tom, jak Sauron svedl elfy, čímž zničil celou zemi elfů. Vyhnal je z domova. Tak, jak Satan vyhnal Adama a Evu z ráje. Na Sauronovi není nejhorší to, že ničí, vraždí. Na něm je nejhorší, že se snaží tvořit. Sauron se snaží vyrovnat Eru Ilúvatarovi – hlavnímu stvořiteli Ardy (Arda – svět, kde se nachází Středozem). Snaží se přetvořit Středozem k obrazu svému.

Když se Tolkiena ptali, zdali bitva o Prsten není takový obraz Druhé světové války. Tolkien vždy odpověděl, že ne, protože příběh měl už vymyšlený před válkou. Také se kladla otázka, zdali Prsten moci nebyl obraz pro atomovou bombu, která když se dostane do špatných rukou, může zničit celý svět. Jednou totiž napsal v dopise svým synům, kteří byli ve válce: „Dnešní zprávy o atomových bombách jsou tak strašlivé,

že člověka téměř ochromí. Ti šílení fyzici se museli dočista zbláznit, když souhlasili, že budou na něčem takovém pracovat pro válečné účely! Jakoby s chladnou hlavou plánovali úplné zničení světa!“ (*The Letters of J. R. R. Tolkien*, H. Carpenter, C Tolkien, str. 116). Později Tolkien tyto vědce přirovnává k elfům, kteří ukovali Prsteny moci. Milovali vědu a pokrok, ale byli slepí k následkům svých činů.

Závěr

Jak jsem již na začátku zmiňoval. Tolkienovy knihy byly pro mě nedílnou částí v mém dětství a bez nich bych si teď své dětství těžko představil. Práce se pro mě stala zdrojem informací, které jsem o Tolkienovi sám nevěděl. Cílem této práce bylo vám přiblížit autora mých oblíbených knih.

Resume

The target of this course work was to get you to know the author, that influenced my childhood. In this course work I covered the authors life, writing and hist art – work with languages.

Odkazy

Z internetu

- Heslo „Tolkien“ v otevřené české internetové encyklopedii Wikipedia na:
https://cs.wikipedia.org/wiki/John_Ronald_Reuel_Tolkien
- Heslo „Tolkien Dokument“ v YouTube na:
<https://www.youtube.com/watch?v=ce-m4VkvKlw>
- Heslo „Tolkien“ v otevřené anglické internetové encyklopedii Wikipedia na:
[https://en.wikipedia.org/wiki/J. R. R. Tolkien](https://en.wikipedia.org/wiki/J._R._R._Tolkien)

Seznam použité literatury

- CARPENTER, H.: J.R.R. Tolkien Životopis, Mladá fronta, 1993, s. 70 – s. 76
- COLBERT, D.: Kouzelný svět Pána prstenů, BB art, 2002, s. 17 – s. 20, s. 25 – s. 30, s. 49 – s. 52, s. 81 – s. 94, s. 131 – s. 138, s. 171 – s. 174
- Informace o autorovi z obalu knih: Společenstvo prstenu, Dvě věže a Návrat krále, J. R. R. Tolkien, Mladá fronta, 1998, 1999, 2000